

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMARA

Kiadja a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT** Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja a lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fel oldal ... .. 16.— nyolczad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A tanítói könyvtárjegyzék.

Egyetlen hivatás emberének sem kell korával annyira haladnia, mint a tanítónak. Folytonos továbbképzése, szakadatlan önművelése oly szükséglet, amelynek teljesítése nélkül minden inkább lehet, csak éppen tanító nem, hiszen oly természetes dolog, hogy a tanítás csakis az örökös tanulásból fakadhat.

Ez az igazság adja meg a tanítói könyvtárak nagy értékét és súlyos jelentőségét. A zajos frázisok helyett hallgatag tevékenységgel dolgozó külföld természetesen ezen a téren is megelőzött bennünket. A kultuszminiszterium ugyan már évekké elzölt alakított egy nagyobb bizottságot, társadalmi, politikai és tanügyi közeletünk ügynevezett jeleseiből, melyek ülésenként husz korona tiszteletdíj fejében azonban olyan tanítói könyvtárjegyzéket állítottak össze, amelynek jóváhagyásához, használatának elrendeléséhez nyugodt lelkiismerettel nem járulhat hozzá a kultuszminiszter.

Eloolvassa az *«Ifjusági Könyvtárjegyzék»* szeptemberi számában dr. Szemák Istvánról erről az ügyről írt magvas cikkét, bánulatunknak kell kifejezést adnunk afölött, hogy az egyenként okos, művelt és érzékenű férfiakból álló bizottság, mint bizottság ily torzszülöttet hozhatott létre. A kivált tanügyi téren oly igen elterjedt hazai specialitás: a *«bizottságosi»* itt csődöt mondott teljesen. A nagyképu bürokratizmus, mely a közelet majd minden pontján üres fontoskodással mimeli a komoly munkálkodást, itt olyan eredményt produkált, amely minden okulni tudó részére kézzelfoghatóvá teszi a régóta divó bizottságó-zó-rendszernek teljes értéktelenségét, sőt sok esetben roppant káros voltát. Mint a mostaniban is.

Mert ebben a könyvjegyzékben van olyan munka is, amely fanatikus harcot hirdet a keresztény vallás és keresztény intézmények ellen, a magyar nemzetet lépten-nyomon szemérmetlenül

gyalázza és nyíltan a mai társadalmi rend fel-forgatására törekszik. A könyv szerzője valóságos előfutárja Pikler Gyulának, Bokányinak és a Népszavának. Elvei, morálja nyílt, leleplezetlen megtagadása a hazafiságnak és kereszténységnek; ideálja a felekezetenélküliség és nemzetköziség. Szerinte a civilizáció minden vívmánya nem a keresztény vallás által, hanem egyenesen a keresztény vallás ellenére született meg.

Bizony érthetetlen előttünk, hogy egy tanítói könyvtárjegyzékbe ilyen könyvet mikép vehetett föl az a bizottság, amelyben országgyűlési képviselőkön és írókon kívül pedagógusok és tekintélyes kath. férfiak is bent vannak? Nem hisszük, hogy az ő tudtukkal és hozzájárulásukkal történt volna ez a szégyenletes dolog, de ez az eset figyelmeztetésül kell hogy szolgáljon a jövőben arra, hogy nem szabad könnyelműen vállalkozni olyan bizottsági szerepekre, amelyeknek teljesítését nem szándékozunk komolyan és lelkiismeretesen keresztül vinni, mert az ilyen könnyenahagyás föler a rossz-akarattal.

De nemesak az ügynevezett *«tudományos»* művek vannak ily szerencsétlen balkézzel összeválogatva, hanem a *«szépirodalmiak»* is. Bizony akárhány művet találunk, amely legkevésbé sem szép, sőt tendenciája nagyon is a morális pocsolyák föjtő légkörére emlékeztető.

Kell-e ennél förtelmezebb munka? A *«költő»* megénekli az utcai leányt, a gyermekét meggyilkoló bukott teremtetést, egy szép asszonyt, ki bűnre csábítja a zsidót és ez: *«szilaj tuzzei izmos két karjába zárja»*; egy céda leányról, ki eljárogat hozzá, így énekel ez a *«költő»*: *«Emeld fel bátran szent Madonna-képed. A te szerelmed erény és nem vétek. Papok szószéken és a költők dalban fennen dicsérik a szegény sorát. Ne járj templomba, ne hallgass a dalra! Bérelt hazugság, fényes csaláság!»*

Ez a *«poézis»* a kávéházak enervált idegzetű, velőtlen alakjainak való, de nem az egészséges lelkületű magyar tanítósnak!

Még akárhány ily szemelvényvel botránkozathatnók a jó ízlést és szépérzékét, azonban ennyi is unos-untig elegendő, hogy helyes fogalmat szerezhessünk és a legelítelőbb véleményét alkothassuk a 22 bizottsági tag által «évek hosszú során át lelkiismeretes alapossggal és széleskörű szakértelemmel» összetákoltt tanítói könyvtárjegyzék felől. Hiszük, hogy *Apponyi* approbációját nem fogja elnyerni; de ha mégis ez a jegyzék nyerné el miniszterileg a hivatalos jellegét, a kath. tanítóság tisztában lesz annak értékét illetőleg.

Egyes józan elmék különben előre látták ennek a nagyképű bizottságosi-játéknak siralmas eredményeit. *Dr. Szemák István* tanár, *dr. Neményi Imre*, kultuszminiszteri osztálytanácsos, nyomatékosan hangsúlyozták, hogy a hivatalos bíráló, ahogy azt nálunk teljesítik, Európa egy államában sines ilykép gyakorlatban és semmi szín alatt és semmi körülmények között sem ajánlható. Az «*Esti Ujság*» is figyelmeztetett arra, hogy az ily bizottságok tömegtekintélyével szemben a legokosabb igazság sem tud érvényesülni, és viszont a legteljesebb felelőtlenség fog előtérbe lépni, mert legbosszantóbb dolgaiért sines kit elővenni, pellengérré állítani és minden jövő időre lehetetlenné tenni.

Az összeállítás alatt epen ezidőszertint lévő **kath. tanítói könyvtárjegyzék** homlokegyenest ellenkező körülmények között készül. A *Szent-István-Társulat* és a *Kath. Tanügyi Tanács* vezérlete alatt a Tanügyi Tanács tagjai roppant felelősségük tudatában és sulya alatt mint egyének állapítják meg, hogy mely könyvek méltók a tanítóság könyvtárába való felvetelre. Ily rendszer mellett még a lehetősége is megszűnik annak, már amennyire emberileg lehetséges, hogy akár könnyelműségből, akár üzleti érdekek közbejárásán folytán selejtes vagy épen káros könyv kerüljön a tanítók ismereteit gyarapító, véleményeit irányító, erkölcesit magasztító, érzelmeit finomító könyvtárba.

A jövő év elején kiboosátandó kath. tanítói könyvtárjegyzéket a tanítói kar a legnyugodtabb lelkiismerettel fogadhatja. Annak igazságos kritikája nem számolhat be oly szégyenletes dolgokról, mint a jelenleg approbálás alatt lévő állami könyvtárjegyzék bírálata. A kath. könyvtárjegyzék ép úgy, mint minden kath. törekvés, a nemzeti és keresztényi ideálok szolgálatában áll!

Wohlmuth Ernő.

A női és férfitronázok szervezése városokban.

(Folytatás.)

A patronage növendékei a védencek, kik azután a viszonyok szerint több védő gondozására, nevelésére vannak bízva. A védencek és védőnek elfoglaltsága miatt a patronage a vasárnap délutáni időt fordítja védencei gondozására.

A védencek a patronagek körzetei szerint a meghatározott időre összegyűlnek az arra kitűzött helyiségben (rendesen az iskola). Szivesebben oly iskolákat foglalnak le, a hol szabad mozgásra is van alkalom.

Itt már az elüljáró és a védőnek, patronesszek fogadják szeretettel az érkezőket.

A kitűzött időben ima után a következő rendszeres beosztással töltik el az időt.

A patronesz névsort olvas, az egyesületi könyvecskéket lebélyegzik. Ezután csoportokra oszlanak a védencek egy-egy patronesszel élükön. A patronesz bizalmas beszélgetést kezd védenceivel. Ezek előadják az elmúlt hét élményeit, kiöntik örömeiket és bánatukat. Ez az elbeszélgetés egyik patronesz leírása szerint gyógyító balsam, üdítő harmatként hat az ártatlan ifjú lelkekre. E beszélgetések ideje alatt egyik patronesz a kölcsönkönyvtárt, a másik a takarékpénztárt igénybe vevő védencekkel van elfoglalva. Megjegyzendő, hogy minden egyes patronagenak van külön-külön könyvtára és a védencek takarékbetétét az illetők nevére kiállított könyvecskére egy az elüljáró által meghatározott takarékpénztárban a patronesz adja be. A könyvecskéket az elüljáró őrzi. Külön patronesz intézi a munkásnő-védencek ügyeit, úgymint a munkaadókkal való érintkezést, a munkaközvetítést, melynek központi irodája a kath. munkásnő-otthonban van. Az ismeretterjesztő és szívképző előadásokat a patronesszek tartják felváltva. Az ünnepélyek, közös mulatságok rendezése, szindarabok betanítása szintén a patronesszek feladatai.

Az énektanításra a fővárosi patronageban nagy sulyt helyeznek, valamint hitoktatásban is részlesznek a védencek; ezt a főtisztelendő lelkész urak látják el, különösen a közös gyónás és áldozásra való előkészítésre fordít a hitoktatás nagy figyelmet.

Ez röviden a patronageok működése.

Mily nemes, mily magasztos munka egy lelkes, ideális tanítóra nézve!

Ez nem háladatlan munka. A patronesszek, kik közül többen tanítványaim is voltak, nem győznek betelni attól a lelki örömtől, amit a védencek ragaszkodása, hálája nekik nyújt.

Föl, pályatársaim, a nemes munkára!

Ne legyen község e hazában, ahol hitvallásos iskola van, ahol meg nem alakítja pap, tanító, közös egyetértő munkája a patronageot.

Pénz alig kell hozzá, csak ügyszeretet, csak igazi krisztusi szeretet.

De a fiú-patronageok szervezéséhez is hozzá kell fogni. Amint az Orsz. Kath. Növédőegyesület a női patronageokat szervezi központilag, ép úgy az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája fogjon hozzá a fiú-patronageok szervezéséhez.

Amit a lelkes tanító el tudnak látni mint patronesszek, azt a férfitanítóság a fiúk gondozása és nevelése érdekében szintén meg-

teheti, csak akarat, lelkes munkakedv szükséges hozzá.

Ezért mondja ki az Országos Bizottság: 1. Hogy a fiú- és leánypatronageok intézményét fontosnak és szükségesnek tartja, abból a célból, hogy ezen intézmény keretében megoldásuk a népiskolát elhagyott 15 éven túl lévő gyermekifjúság életiskolájának nevelő-oktatása.

2. A leánygyermek-ifjúság számára az Országos Kath. Nőegyesület központi intézőségét, a fiúgyermek-ifjúság számára az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesületet ismeri el oly szervezetnek, amelyek a maguk hatáskörében hivatnak arra, hogy a két nembeli ifjúság számára a haza minden községében társadalmi úton patronageokat (életiskolákat) szervezzenek.

3. Hódoló tisztelettel felkéri a nagyméltóságú püspöki kart, hogy magas szavával hívja fel a főtiszt. papságot s a magyar kath. tanítószolgát a patronageok szervezésére.

Ember Károly.

A tanítóképzés reformja.

A reformok korát éljük; ma inkább, mint bármikor. Nincs a közéletnek egyetlen tere, amelyen a fejlődésnek jellegzetes vonása: a változtatásnak, az újításnak, a kísérletezésnek, a törekvésnek való törekvésnek vágya nem uralkodik, de sehol sem annyira, mint az iskola terén, sehol akkora arányokban, mint az elméleti és a gyakorlati pedagógia körében. Mutasson nekem valaki egyetlen iskolafajt Magyarországon, amelynek szervezetével, belső életével, működésével a nagy közönség, vagy a pedagógiai világ meg van elégedve. Vagy találunk-e olyan korszakot, amely a maga iskoláját tökéletesnek, a benne fejlődő ifjúság értelmi színvonalát, tudásának mértékét kielégítőnek tartja. Ilyen korszak nincs, vagy ha van, ott nincs már fejlődés, ott a haladás holt pontra jutott. És ez természetes, mert a fejlődésnek, a művelődésnek, az értelmi haladásnak természete hozza magával a folytonos próbálgatást, a mindig jobbra, vagy a jobbnak látszóra való törekvést.

Ennek a szellemi áramlatnak kellő közepén, legnagyobb forgatagában áll az iskola, mert akár tudományos, akár közgazdasági, akár politikai, akár erkölcsi, akár bölcsészeti téren jut valamely irányzat uralomra, azonnal zörget az iskola kapuján is és bebocsáttatást követel, hogy amit tökéletesedésnek tart, amit haladásnak gondol, azt az iskola útján biztosítsa a következő nemzedékek számára. Ez a törekvés lefoglal magának minden iskolát, de egyet sem olyan mértékben, mint a tanítóképző-intézetet, amely az utóbbi időben valóságos esztaterre lett a legkülönbözőbb szellemi törekvéseknek. Bármely oldalról merül fel valamely hasznos-

nak látszó, nemzetmentőnek ígérkező, praktikus gondolat, azonnal felhangzik a követelés is, hogy mivel ez és az a nép szellemi vagy anyagi haladására kiszámíthatatlan fontosságú, tudása úgy nemzeti, mint szociális szempontból feltétlenül szükséges, azért be kell vinni a népiskolába, hogy annak révén az egész társadalom közkincsévé lehessen; de mivel a népiskola csak akkor teljesítheti jól feladatát, ha megfelelő tanítószolgával rendelkezik, azért már a tanítóképzőintézeteket úgy kell berendezni, hogy a gyakorlati élet ezerféle kívánalmainak kielégítésére alkalmas tanítószolgát nevelhessen. Ez az oka, hogy a képzőintézeteket lassanként úgy megértették az elméleti ismeretek és gyakorlati ügyességek halmazával, hogy alig bírnak a nagy túlterhelés miatt lélegzetet venni; de ez az oka annak a folytonos panasznak is, amely a képzők munkája ellen úton-útfélen fölmerül, úgy a szakképzés részéről, mint különösen olyanok részéről, akik a képzők belső életét vagy nem ismerik, vagy csak felületesen ismerik. Reformot sürgetnek minden oldalról és szünet nélkül. Napilapokban ép úgy, mint szakközlönyökben újra meg újra olvashatni, hogy a tanítóképzés nem felel meg a követelményeknek, mert a képzők nem az élet számára nevelnek, elvont ismereteket nyújtanak és ninesnek tekintettel a gyakorlati élet szükségleteire, meg kell tehát változtatni a tanítóképzést.

Ilyen körülmények között csakugyan fel kell vetni azt a kérdést, vajjon csakugyan szükséges-e a tanítóképzés reformja és ha szükséges, hogyan történjék az? E kérdés elől olyan számottevő testület, mint a Katholikus Tanítók Országos Bizottsága, még akkor sem terhetne ki, ha azzal hivatalosan, sohasem foglalkozott volna, annál kevésbé térhet ki előle akkor, amikor e kérdésnek felszínre tartásában és irányításában vezérszerepet vitt már évek óta.

Fölvetjük tehát a kérdést a jelen alkalommal is és vizsgáljuk, vajjon van-e szükség a képzőintézetek reformjára? E kérdésre egyszerű és világos a felelet. Az az intézmény, amely nem tud, vagy nem akar alkalmazkodni az idők járásához, a fejlődés követelményeihez, az az intézmény, amelynek keretei annyira korlátozottak, hogy semmiféle változást, semmiféle alakítást nem tűrnek, az az intézmény elvesztette létjogosultságát és életképességét akkor, amikor minden fejlődik, minden alakul, minden változik. Ha tehát reformra, a fejlődés követelte változásra minden olyan intézménynek szüksége van, mely a változó és fejlődő élettel szoros összefüggésben áll, akkor a tanítóképzésnek első sorban van szüksége arra, hogy egészséges és észszerű reformok révén lépést tartson a haladó korrallal, mert egyetlen iskolafaj sincs a közoktatás nagy szervezetében, amelynek belső élete, végzett munkája a nemzeti közműveltség alapjainak minőségére és szilárd-

ságára olyan mélyreható befolyást gyakorolna, mint a tanítóképzés.

Innet van, hogy bármilyen javaslattal áll is valaki elő a közművelődés fejlesztésére, legelőször is a képzőintézetekre fordítja figyelmét, mert ösztönszerűen érzi, hogy a közművelődésnek kiinduló pontjai a tanítóképzésben gyökeresnek. A tanítóképzés korszerű reformjának szüksége tehát mindenekelőtt abban a szoros viszonyban bírja alapját, mely a tanítók képzése és a közművelődés színvonala között fennáll. Amde nálunk Magyarországon még más ok is hozzájárul a tanítóképzés gyökeres reformjához; az a körölmény t. i., hogy negyven év óta csak toldozták és foltozták a képzés ügyét, de gyökeres változást nem eszközöltek rajta.

Ma negyven év után is alapjában ugyanazon keretek között mozog a magyar tanítóképzés, amely kereteket az 1868. évi XXXVIII. t. cikk VII. fejezete megállapított, míg ellenben az élet a lefolyt negyven év alatt olyan sok eszmét vetett fölszínre, annyiféle változást eszközölt, aminőkre a közoktatási törvény megalkotói nem gondoltak, de nem is gondolhattak, úgy hogy a tanítóképzés azon iránya és mértéke, mely 1868-ban jó és megfelelő volt, az ma, negyven év után, kevés és meg nem felelő. Ma már egészen más a tudomány állapota, mint negyven év előtt és sokkal nagyobbak a szakképzéshez kötött igények, mint 1868-ban, sőt a jelzett törvénynek több intézkedése, mint elavult és idejét múlt dolog, ma már egyszerűen tarthatlan; így, hogy többet ne említsek, az a mostoha bánásmód, amelyben a törvény a magyar nyelv tudását és tanítását részesíti, teljes elhibázott, ugyannyira, hogy a nemzeti élet ezen elemi követelményének megvalósítását, épen az 1868. évi XXXVIII. t. cikk miatt, csak folytonos foltozgatással képes a tanügyi kormány úgy ahogy biztosítani. Ehhez járul az a sok változás, az a sok pótló intézkedés, amelyeknek fogantatását az idő folyamán a gyakorlati élet követelte, amelyek lassanként megvalósultak ugyan, de amelyek nem magában a törvényben gyökeresednek, hanem szokáson és miniszteri rendeleteken alapulván, sem általános érvénnyel nem bírnak, sem azt az egységesítő hatást nem gyakorolhatják, amelyet a törvény tekintélye és kötelező ereje nyújt.

Ilyen körülmények között egész természetesen tartom, ha úgy a pedagógiai közvélemény sürgeti, mint maga a tanügyi kormány igéri a tanítóképzés reformját. A magyar közoktatásügy mostani, fennkölt lelkű vezetője is több ízben nyilatkozott a tanítóképzés közeli reformjáról és ezzel a maga részéről is elismerte a reform szükségét. Amde ha szükség van a tanítóképzés reformjára, akkor foglalkozni kell azzal a kérdéssel is: minő legyen az a reform és melyek annak alapelvei? Minő legyen tehát a jövő tanítóképzése? Ez a kérdések kérdése, amely-

nek sikeres megoldása amennyire fontos, annyira nehéz. Fontos, mert magában foglalja egyúttal a kulturális fejlődés irányítását is, de fölülte nehéz is, mert a vélemények, tervek, javaslatok, kívánságok, törekvések oly tömegét és változatosságát mutatja é téren a pedagógiai irodalom, hogy bátran elmondhatni: quot capita, tot sensus; ahány ember, annyi vélemény.

Én ez alkalommal nem akarom terhelni a tisztelt Országos Bizottság figyelmét e kérdés irodalmának és a különböző véleményeknek ismeretével, hanem röviden jelzem azokat az alapelveket, amelyeknek érvényesítését a tanítóképzés reformjánál szükségesnek tartom. Ezek közül első és legfontosabb a következő: *a magyar tanítóképzők belső életét, tanulmányi és nevelési működését a pozitív kereszténység erkölcsi elvei irányítsák.* A vallásosságon nyugvó szilárd erkölcs volt minden időben a népek anyagi és erkölcsi nagyságának egyedüli biztos alapja. Enélkül nincs egészséges fejlődés, nincs igazi műveltség. Ha tehát a nép széles rétegeit a kulturális fejlődés jótéteményeiben akarjuk részesíteni, akkor olyan közvetítőkről kell gondoskodnunk, akik a szellemi haladás vívmányait a nép fiainak nem megrontására, hanem az értelem kiművelése mellett erkölcsi nemesedésének előmozdítására fordítják. A népek életében fontosabb tényező a tiszta erkölcs, mint a tudomány, mert az erkölcs nélküli tudomány kiéli a népet, az erkölcsi erő pedig a nemzeti megújulás soha ki nem apadó forrása.

Guzszenitz Vilmos.

(Folytatjuk).

EGYESÜLETI ÉLET.

A hedervári esp. ker. tanítóegyesület gyűlése.
Október 6-án a magyar szabadságharc vértanúinak gyászünnepén tartotta a hedervári esp. ker. tanítóegyesülete évi rendes közgyűlést Hederváron. A közgyűlés előtt ünnepélyes gyászmise volt a vértanúkért, melyet Cserhalmy Lajos esperes, hedervári pléb. celebrált. A gyűlés megnyitása előtt Kertay János alelnök lelkes, szép szavakkal üdvözölte az újonnan kinevezett kerületi tanfelügyelőt, Cserhalmy Lajos szentszéki ülnök, hedervári plébános, ki eddig is megmutatta a tanügy és tanítók iránt érzett szeretetét. Zemanek Vince ásványi plébános indítványára a gyűlésből hódoló táviratot küldtek a bíboros hercegprimáshoz. A közgyűlés Fellner Ferenc nyugalmába vonult esp. tanfelügyelőnek hosszú éveken át kifejtett fáradhatatlan tevékenységéért és odaadó ügybuzgalmáért jegyzőkönyvi elismerést szavazott. Az új tanfelügyelő-elnök megnyitója következett ezután. Hogy mikor kezdtem a tanítókát szeretni — mondá — nehezen tudnám megmondani. Talán akkor, midőn magam is, mint pap, tanultam őket ismerni. Vagy még akkor, midőn kispap voltam. Nem, még ennél is sokkal régebben; akkor, midőn boldogult atyántól az abc-ét tanultam. A szeretet kössön össze bennünket továbbra is, mondá még, hogy hathatósan és vállvetve működhessünk szeretett hazánknak és szent vallásunknak javára. A szép megnyitót óriási lelkesedéssel fogadta a tanítóegység. A mult gyűlés jegyzőkönyvének feloivasása után Baranyay Lajos dunaszegi tanító tartott gyakorlati tanítást a folyóvizekről az elemi iskola III. osztályában. Majd Gintli János ásványi tanító elméleti dolgozatának feloivasása következett a

fonomimikáról. A tisztikarnak és a választmányak megbízatása lejárván, új választás vált szükségessé. Alelnök lett újból Kertay János, főjegyző Dualszky Géza, aljegyző Bangha Ernő, pénztáros Körner Ferenc. *Horváth J.*

Tanitógyűlés. A dombóvári esperesi kerület tanító-sága f. évi október 22-én tartotta őszi gyűlését Dombóváron a róm. kath. iskolában. A későn tartott gyűlés dacára is igen szép számban jelentek meg a tagok. Gyűlés előtt esendes misét mondott Nyárády Aladár dombóvári plébános, mely alatt a tanító-ság énekelt Marton Kálmán orgonálása mellett. A gyűlésen Fröhvirt Géza esperes-plébános elnökölt, aki megnyitójában örömeinek adott kifejezést afelett, hogy a tanító-ság méltányolni tudja az egyesülesből származó erő fontosságát, az ily találkozásokon folytatott eszmecserekből leiszűrődő tanulságokat, a tanítás terén fölmerült újabb mozzanatok megvitatásának szükségességét. Helyesen is van ez így, mert magyar hazánk felvirágzását, a kath. érdekek megvédését csak együttes működéssel, összetartással mozdíthatjuk elő. A megnyitó után Mányok Ferenc szabad előadásban vont párhuzamot a fonomimikai eljárás szerinti olvasás-irástanítás és az irvaolvasási módszer között. A jelen voltak érdeklődése mellett előadott és a két módszer közötti különbség kimutatása után gyakorlatilag is bemutatta a tanításmenet főbb pontjait. Szijártó László a nagy szünidőben Pécsen tartott egyházi zene- és slójdntanfolyamról számolt be, néhány agyagból készíthető alak gyúrását is bemutatta. Mányok Ferenc köri jegyző a «Szabadtanítás kongresszusára» történt küldetéséről számolt be. Felolvasása első részében a társadalomtudomány (szociológia) keletkezéséről, fejlődéséről értekezett, második részében az ott elhangzott beszédek rövid vázolását adta, befejezésül a szerzett tapasztalatokat összegezve a kath. társadalmat érdeklő tanulságokat vont le. A gyűlés ezek után a folyó ügyeket tárgyalta le.

Tanitógyűlés. E hónap elején tartotta Geesén a «Pápa—Csóth» esperesi kerület róm. kath. tanítói köre őszi közgyűlését. Szentmise után Sáringer Károly elnök szép beszéddel nyitotta meg a gyűlést, megemlékezvén X. Pius pápáról is, kívánva, hogy az Isten egyházának élén még nagyon sokáig éltesse. Együttal üdvözölte Csóthi Géza esp.-plébános, országgyűlési képviselőt, hogy Ő szentsége pápai kamarássá nevezte ki. Csóthi Géza válaszában megköszönte a tanitógyűlés gratulációját és összetartásra, nagyobb kartársi szeretetre buzdította az egybegyűlteket. Ezután Mayer Károly szücsi osztálytanító igen sikerült tanítási gyakorlatot mutatótt be. Szemesi János bakonytamási tanító pedig a méhészkedés hasznosságáról tartott felolvasást. — Végül az új tisztikar megválasztására került a sor. Elnök lett Sáringer Károly bakonyzentlászói tanító, alelnök Máty József pápai ig. tanító, jegyző Grätzer János, pénztárnokok Süle Gábor és Turner Nándor, könyvtáros Széptóth János pápai tanítók.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatósá-gilag és miniszterileg is engedélyezett tanköny-veket és tanszereket.

A *Tanítók Évkönyvé*-ben közreadott *énekkönyvet* a magas színvonalon álló és mindig tartalmas *Zenelap* október 20.-i számában a következőképen ír: «A *Szent-István-*

Társulat kiadásában megjelent «*Tanítók Évkönyve*» 1908—9. tanévre magában foglalja *Lanzeritsch Antal* székesfehérvári tanító «*Vezérkönyv a módszeres énektanításhoz az elemi népiskola III. osztálya számára*» című munkáját. A vezérkönyvet átolvasva úgy érzi magát az olvasó, mintha ismert virágokkal beültetett díszes kertben sétálna. Önként kínálkozik felénk a sok szép virág kellemes illatával. A könyv valóságos virágoskert, melyben ismert és új virágok vannak művészi módon elrendezett virágúgyakban. A könyv egyes részletei ismeretesekek; de az elrendezés ily szakszerű módjával hasonló vezérkönyvben még nem találkoztunk. Egyszerű, közvetlen hangon van megírva, de mégis művészi. Az írója kitünően ismeri a gyermek lelkét, annak kedélyét s bámulatos ügyességgel juttatja a fogékony gyermeklelkébe az énekművészet ábcéjét. Ily módon vezetve, az elemi iskolát végzett gyermek is megtanulja a kótaolvasást, az vérebe megy át s oly könnyen fogja kezelni, mint a közönséges betűket. Ily módon a gyermekben az énektanítás föl-ébreszti és fejleszti a zenei érzéket és ápolja az énekhangot. A vezérkönyv a népdalokat az eredeti szöveggel veszi fel. A mely népdal szövege nem való az iskolába, azt egyáltalán nem látjuk a vezérkönyvben. Nem találunk a könyvben — igen helyesen — népdalok szövegének izléstelen megváltoztatását. A vezérkönyv kitünő tanmenettel is szolgál. Tekintetbe veszi azt is, hogy a tanítandó ének az adandó alkalomnak és időszaknak is megfelelően. A munka a *Fejérmegyei Tanítótestület* 1906. évi közgyűlésén az első pályadíjat nyerte. Valóban megérdemelné a maga nemében páratlan munka, hogy népiskoláinkba bevezetessék. A «*Tanítók Évkönyvének*» szerkesztőségét pedig elismerés illeti, amiért alkalmat adott tanítóinknak megismerni *Lanzeritsch* munkáját.»

A *Szent-István-Társulat* népies pártoló tagsága. Tudományt és praktikus utasításokat, komoly és jó olvasmányt, vallásos és profán könyveket egyaránt ad pártoló tagjainak a *Szent-István-Társulat*. Évről-évre nagyobb lesz az a könyvesomó, mit a pártoló tagok illetményeként szétküld s így évről-évre nagyobb részt teljesít a nép művelésének s helyes irányú felvilágosításának fontos munkájából. Nincs sem hazánkban, sem a külföldön irodalmi vállalat, mely a *két koronányi tagsági díjért* annyi és oly pompás könyvvel látná el tagjait, mint a *Szent-István-Társulat*. Nemcsak katolikus, de magyar nemzeti és kulturális szempontból is elsőrendű fontosságú szerepet töltenek be ezek a pártoló tagsági illetményként adott könyvecskék, nemcsak katolikus, hanem magyar kötelességet is teljesítünk tehát a pártoló tagság intézményének ajánlásával és terjesztésével. E tekintetben szívesen szolgál utbaigazítással és felvilágosítással a *Szent-István-Társulat* igazgató-sága.

Katolikus egyleteknek és intézeteknek, amelyek karácsonykor színművet szoktak előadni, figyelmébe ajánljuk «*Az Ige testté lőn*» című négyfelvonásos színművet, melyet tavaly mélyeséges hatása miatt néhol háromszor is megismétltek. Ara ének- és zene-melléklettel I kor. Kapható a *Szent-István-Társulat*nál.

«*Kereszténység és demokrácia.*» Anatole Leroy-Beaulieunek a kereszténységről és demokráciáról és a

szocializmusról szóló kiváló munkáját fordította le franciából zamatosan és ügyesen Bálint Kornél ügyvéd, a keresztény irodalom ezen már sok érdemet szerzett jeles munkása. Nagy értéket bír a füzethez csatolt eredeti értekezés a kereszténység és a tudomány viszonyáról. Az élvezetes olvasmányt képező füzet ára 2 kor. 50 fillér, megrendelhető a Szent-István-Társulatnál. Különösen *tanítói könyvtárak* részére melegen ajánljuk.

Dr. Prohászka Ottokár: Elmékedések az evangéliumról. 12. r. 762 oldal. Ara köve 8 korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál. Elmékedéseket nyújt ez a mű az evangéliumról, mely elmékedések mindégike *Prohászka* nagy egyéniségének megnyilvánulása. A krisztusi felséges tanok gyönyörű alakban, bübösen ragyogva, föltétlenül uralkodva, a léleknek mint hozzá kizárólag méltók kínálkozva és az emberi élet összes viszonyaira: kicsinyre, nagyra, férfira, nőre, világra, egyházra, tanulatlanra, tudásra, egyénre, hitvekre, családra, államra, társadalomra, minden időkre s kivált korunkra alkalmazva. Hogy mire mindenre, azt megmutatja a művet záró gazdag betűrendes tárgymutató. Ha pedig röviden akarom jelezni, mire, hát azt kell mondanom, hogy mindenre. Remek mű az elmékedések mindégike, remek nagy alkotás az egész. A hitbuzgalmi irodalom világhírű termékeihez sorakozik. Hivatása első-sorban hazánkban szolgálni világítóul, kalauzul, és apostolul a lelki életben. De — bizonyos vagyok felőle — hivatása lesz más nyelveken egyéb nemzeteknél is meggyőzni a lelkeket, hogy az Úr édes, törvénye szent és szeplőtlen, igája kellemes, terhe könnyű s ő és tana az egyetlen út, igazság és élet mindeneknek. Maradandó becsű mű, mely Kempis Krisztus követésével és szelvi szent Ferenc Philotheájával együtt mindenkoron fenn fog maradni.

Barrelle-Huber, Pädagogische Winke für die Pfaffen und Professoren an kath. Lehr- und Erziehungsanstalten. In dritter, vermehrter Aufl. Herausgegeben von Arno Bötsch S. J. Innsbruck (F. Rauch) 1908. 12. r. IV + 40 oldal. Ara 20 fillér. Barrelle jeles írójában rövid pontokra szedett, de annál tartalmasabb és az evangélium szellemétől áthatott elveket állított egymás mellé, csaknem aforizmaszerűen, szorosabb összefüggés nélkül. Ezen pedagógiai elvekből font gyöngyszornak az a célja, hogy a nevelőt egyenként való és ismételtlen beható megfontolásra, valamint saját tevékenysége fölötti reflexiókra indítsa. Az efféle elmékedések és önvizsgálódás mindmennyi pszichológiai tényezőket — az isteni kegyelem hatása alatt — a nevelői jellemnek kikristályosodását eredményezi, kiválasztván lassanként a hibák és balfogások salakját, melyeket a nevelő az emberi gyarlóság folytán magával hoz nem hivatalába s amelyek munkájának eredményét jórészt meghiusíthatják. A füzetet a nevelőintézetek vezetőinek, tanítók és tanítónőknek egyaránt ajánljuk. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál.

A gyermekek nemi fölvilágosítása. (Szülők könyve.) Írta: *Komlósy István*. Pécs. 1908. 8 rétd. 132 lap. Ara 2 kor. Kapható a Szent-István-Társulatnál. Abban a zavaros, mindinkább szélesebb rétegekre kiható vitában, mely a gyermekek nemi fölvilágosítása ügyében folyik pro és kontra, beleszól egy szerény kis kértáblás könyv, melynek írója tiszta, józan és keresztény alapokon nyugvó világfelfogásával imponáló biztossággal mondja el véleményét erről a kérdéstről. Nagyon érdekes és értékes könyv, mely megérdemli, hogy vele foglalkozunk és elolvassuk. Hasonló szellemű munka még nem igen jelent meg magyar nyelven s keresztény szülők és nevelők bizonyára nagy haszonnal fogják forgatni. A mindvégig érdekes, finom és diszkrét művecske három részre oszlik. Első részében a nemi fölvilágosítás problémáját, az eddig elhangzott véleményeket, szóval az ügy jelen állását tárja elénk. Azután áttér a nevelés fontosságának és rendkívüli horderejének fejtegetésére, mely már utalás a harmadik részben tárgyalt felvilágosítási módozatra. Okos, hasznos és szimpatikus könyv, melyet szívesen ajánlunk az érdekeltek, különösen a tanítóság figyelmébe.

Das christliche Kirchenjahr. Kérdésekben és feleletekben, népiskolák számára. Függelékben szent énekeket tartalmaz. Összeállította *Pfaff Miksa* hittanár. Egyházbizottsági engedéllyel. 13. kiadás, címképpel, csinos kötésben. 320 (IV. és 118.) Freiburg és Wien, 1908. Herder-féle könyvkiadóvállalat. Ara 48 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál. — Ez a könyvvecske élvezetes, lebilincselő modorban tárgyalja mindazt, amit a népiskolai növendékek a szent időkről, az Egyház ünnepeiről tudnia kell. S mindezt oly könnyen érthetően, oly világos áttekintésben tárja elénk, — a karácsonyi, husvétii és pünködsi ünnepekörök főtárgozatában, — s az egészet oly szellem hatja át, mely nagyon alkalmas az Egyház, az ima és az isteniszolgálat iránti szeretetnek, a gyermeki szívben való fölkeltésére. Német tannyelvű iskolák részére melegen ajánljuk.

Christlicher Laufpass. gültig bis zum Tod. Emlekül a népiskolából távozó fiúnövendékek részére. Írta *Stolz Albán*. 23. kiadás. 169 (12) Freiburg és Wien, 1908. Herder-féle könyvkiadóvállalat. 12 példánynak ára 48 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál. — A halálos vettek ellenében akar védpajzsot nyújtani a híres német vallásos író: Stolz Albán e füzetében a népiskola védőszárnyai alul kikerült fiúgyermekeknek. Serkentő szót a hitben való megerősödéssre, a tisztességre és tisztaságra, telve komoly intellekkel és szeretetteljes buzditással. Utószavában behatóan foglalkozik a szociáldemokráciával is. Németül érő gyermekek részére rendkívül hasznos könyvvecske.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Ember Károly lovag betegsége. Az ország tanítósa bizonyára mély megilletődéssel és őszinte rokonérzéssel fog értesülni lapunk szerkesztőjének a Kath. Tanügyi Tanács elnökének betegségről. Már hetekkel ezelőtt gyengélkedett, de bámulatos agilitása és energiája nem engedték pihenni. Betegsége azonban erőt vett akaraterején. Az egész ország tanítósa szeretettel és részvétellel tekint a kath. tanítói kar vezérének betegágya felé és szívének teljes őszinteségéből kívánja, hogy a küszöbön álló 25 éves tanítói jubileumát a régi erőben, munkabírásának és ideális lelkesedésének a teljében ünnepelhesse meg mindannyiunkkal!

Erzsébet fogadalmi templom fölépítésének javára a pénzügyminiszterium által engedélyezett sorsjáték sorsjegyeit az erzsébetfalvai (Budapest mellett) róm. kath. egyháztanács csak 3—4 nap előtt bocsátotta ki és a sorsjegyek iránt az érdeklődés már is oly nagy, hogy előreláthatólag az összes sorsjegyek rövidesen el lesznek adva. Valószínűleg a nemes egyházi cél mellett az egyháztanács által nyújtott rendkívül nagyszámú és értékes nyereseményeknek tulajdonítható ezen — különösen egyházi körökben mutatkozó — nagy érdeklődés. Budapest VI. Teréz-körút 27. szám alatt van az Erzsébet fogadalmi templom sorsjáték-irodája.

Miniszteri köszönet. A közoktatásügyi miniszter Vaszary Kolos Ferenc hercegprímásnak, aki a szentendrei római katolikus iskola átalakítási költségeire 545 koronát és Kada Mihály plébánosnak, aki ugyanazon iskolának hasonló célra 466 koronát adományozott; továbbá gróf Csekonics András enyingi lakosnak, aki az enyingi római

katholikus elemi iskolaépület kibővítésére 5000 koronát és báró Hornig Károly v. b. t. t., veszprémi püspöknek, aki ugyanazon iskolának hasonló célra 500 koronát adományozott, elismerését és köszönetét nyújtotta.

Iskolaszenteles. Kismányban október hó 18-án a gör. kath. és róm. kath. hívek áldozatkészsége folytán ujonnan épült iskola felszenteltetett. A szentelesi szertartást *Thege György* jánki gör. kath. lelkész végezte a hívek végtelen öröme. A szenteles után *Irsik Lajos* jánki róm. kath. plébános meglehangú szavakban fejtegette ki a tanítói hivatás magasztosságát és a katolikus iskolák hazafias célját. Az iskolaépítés érdeme *Irsik Lajos* és *Thege György* jánki gör. kath. lelkész, *Simon Péter*, *Gyulai János* egyházd gondnokok és *Deák János* földbirtokost illeti.

Halálozás. *Klostermayer János* csepeli róm. kath. kántortanító f. hó 19-én d. u. 3/4 órakerületének 58-ik tanítóságának 36-ik, csepeli működésének 30-ik és házasságának szintén 30-ik évében a haldoklók szentségeinek ájtatos fölvetéle után elhunyt. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Az **irtványosi** (Bars m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés 640 kor. államsegély, 84 kor. tandíj, 98 kor. földbérlés. 42 kor. értékű fa s lakás. Fizetékiegészítés kérelmeztek. Azon okl. tanítók, kik a tót nyelvet bírják, orgonálásban s kézimunkában jártasok, előnyben részesülnek. Pályázatok főt. *Guerc József* iskolaszéki elnökre címezve *nov. 12-éig* Magaslak u. p. Hegybánya küldendők. 593 1—1

Magyarsók-szelőcei (Nyitra m.) iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma a hitközségtől 100 kor., államsegély 700 korona. Ezer koronára kiegészítésért az eljárás folyamatban. Lakása egy padlozott butorozott szoba 20 korona kertilletmény. Fölszerelt kérvények a iskolaszékre címezve *november hó 12-ig* nyújtandó be. Tanítók, kik kántori teendőikben segídeni képesek előnyben részesülnek. Az állás azonnal elfoglalandó. *Gyürky István* esperes plébános. 590 1—1

A **kisgyarmati** (Hont m.) róm. kath. iskolaszék a II. tanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: lakás, mely két szoba, konyha, kamra, pince és padlásból áll: a hitközségtől 100 kor., fizetés és 20 korona kertilletmény; az államtól 900 kor., mely a választás jóváhagyása után fog kiutaltatni. A választás *nov. 12-én* lesz, mely határidőig a felszerelt kérvények főt. *Stampay Ferenc* plébános úr címére küldendők. Az iskolaszék. 588 1—2

A **hontmegyei nagymarosi** róm. kath. iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: a hitközségtől 900 kor., államsegély 100 kor., két szoba és konyhából álló lakás. Kötelessége a reábizott osztályt vezetni és a kántort, annak akadályoztatása esetén, díjtalanul helyettesíteni. Tannyelv magyar, de a kántori teendők körül a német nyelv bírása kívánatos. Kérvények *november 8-ig* főt. *Portelky Tivadar* plébános, iskolaszéki elnök urhoz címezve küldendők. 573 1—1

Büdöskő róm. kath. iskolaszéke I—VI. oszt. osztaltan iskolájánál megüresedett tanítói állásra *november 8-ig* pályázatot hirdet. Javadalma: a községtől 200 kor., államsegély (56.200 min. sz. a. biztosítva) 800 korona. Lakása s kertje természetben. Kötelessége az ismétlő-

iskolában is oktatni. Az iskolaszékre címzett s fölszerelt folyamodványok az alulírtokhoz küldendők. *Burán-dik István* plébános, Nagykovaló. (U. p. Pojes, Nyitra megye.) 5-4 1—1

Kisülés főközségben kántortanítói állásra *november 5-ig* pályázat hirdettek. Javadalma 12 1/2 hektoliter rozs, ugyanannyi árpa, tandíjból 290 kor., stóla jövedelem körülbelül 60 kor., szolgálványok megváltása 124 kor., államsegély kérése folyamatban. Szántóföld, rét és legelő 5 kat. holdnyi területben. Tót nyelv ismerete szükséges. Kötelessége minden harmadik vasárnap orgonálni és vasárnaponként litániát elvégezni. Személyes megjelenés okvetlenül szükséges. Oklevéllel és erkölcsi bizonyítvánnyal fölszerelt kérvények *Margorin István* iskolaszéki elnökhöz Nagyülés (u. p. Ujbánya) intézendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 580 1—1

Székelyfalvi róm. kath. osztálytanítói állásra *november 5-ig* pályázat hirdettek. Fizetése: 1907. évi XXVII. t. e. értelmében 1000 kor. községtől és egy butorozott szoba. Teendője: a reábizott osztályokat önállóan tanítani, ismétlőiskolát tartani, a kántoriakban segídeni, az iskolákat szentmisére vezetni és ott rájuk felügyelni. Tanítónők is pályázhatnak. Tannyelv magyar-tót. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények a morvaszent-jánosi plébániahivatal címére küldendők. 577 1—1

Megyeresi (Komárom m.) róm. kath. iskolához helyettes tanító kerestetik a folyó tanév végéig, vagyis május 31-ig. Pályázhatnak okleveles, esetleg képezdét végzett férfiak és nők. Fizetés: 66-66 kor. havonként, butorozott szoba, konyha és kamara. Pályázatok a plébániai hivatal címére Keszegfalvára (Komárom m.) küldendők *november 5-ig*. U. p. Komárom. *Poór Sándor* h. plébános, isksz. elnök. 576 1—1

Jókeői (Nyitra m.) kath. népiskolához egy osztálytanítói állásra *november 7-ig* pályázat hirdettek. Járandósága: 200 kor. községtől, 800 kor. államsegély, 8 m. tűzifa, egy butorozatlan szobás lakás. Tannyelv magyar-tót. Kötelessége a kijelölt osztályt vezetni, ismétlősöket fölvaltva tanítani. Pályázatok *Rudroff Béla* plébános, iskolaszéki elnök címére küldendők. Megbízásból *Besskó Antal* főtanító. 574 1—1

Kassai egyházmegye.

A **sárostapolcsányi** ujonnan szervezett róm. kath. tanítói állomásra *november 17-re* pályázat hirdettek. Képzézfizetése állami segélyei együtt 1000 korona, iskolafűtésre 4 öl tölgyfa behordva és fölaprítva, konyhakert helyett 20 kor. Lakása: két szoba, konyha, éléskamra, melléképületek új állapotban. Kérvények Tótsóvárra intézendők az esperesi hivatalhoz. Köteles az ismétlősöket is oktatni. Választás a helyszínén lesz megtartva. 582 1—1

A **tarczasszentpéteri** kántortanítói állásra *nov. 17-ére* pályázatot hirdetek. 1. A hívektől kap 600 kor. 10 kat. hold elsőosztályú föld bérösszege 480 kor. Párber 7 kőb. rozs 80 kor. stóla 40 kor. két szobából álló lakás és gazdasági épületek. Személyes megjelenés megkívántatik. *Krucsilák István* esperes-plébános. 489 1—2

Nyitrai püspöki megye.

A **boronási** (plébánia Kosárfalva, Trencsén m.) ujonnan szervezett róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés a hitközségtől évi 50 kor. fizetés kiegészítés az államtól 950 kor. korpótlék az államtól, failletmény 24 kor. új lakás. Pályázhat tótul értő férfitanító. A választás napja *november hó 5. d. e. 10 óraker.* Az iskolaszék. *Mendl Ignác* plébános. 562 2—2

Pécsi egyházmegye.

Az **átai** iskolaszék pályázatot hirdet a megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra. Jövedelem természetben és készpénzben 1060 kor. 76 fillér. Ebből kántori 513 kor. 38 fillér. Horvát nyelv szükséges. Vasút és sürgönyállomás. A tanító köteles az egyházmegyei tanítóegyesület tagjává lenni. Pályázati határidő *november 20.* Folyamodványok az egerági plébániahivatalhoz (Baranya m.) küldendők. 575 1—1

A meesekrákosi róm. kath. kántortanítóságra november 14-ig pályázatot hirdetek. Jövedelme 970 kor. kaspénz, két ol keményfa, lakás mellék helyiségekkel és 1968 öl belseg. Abaliget (Baranya m.) *Kopári Gyula*, iskz. elnök. 581 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Gacsi róm. kath. iskolaszék lemondás folytán üresedésbe jött leánytanítónői állásra pályázatot hirdet. Fizetése 960 kor. 8 m. tűzifa és lakásatalány. Pályázati határidő nov. 7. bezárólag. Állás választás után azonnali elfoglalandó. Oklevéllel, működési, erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvények *Miessi Zsigmond* prepost-plébános, iskolaszéki elnök címére Gácsfalvára, posta Gács intézendők. 585 1—1

Az egyházasbásti róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javaldalma: egészen új lakás, két szoba, konyha és mellék helyiségek, nagy konyhakert, szántó föld, párbér, fa, stóla és az 1907. évi XXVII. t.-e. alapján ezer koronára való kiegészítésre 473 kor. államségély. Kérvények a róm. kath. plébániahivatalhoz Egyházasbást (Gömör m., u. p. Ajnácskő) küldendők november 15-ig. A választás nov. 17-én fog megtartatni. Személyes megjelenés szükséges. 583 1—1

A salgótarjáni róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdeti a megüresedett róm. kath. kántori állásra. Jövedelme: a) 10 katasztrális hold földnek haszonélvezete. b) Salgótarján, Alsópalfalva, Andrásfalva, Baglyasalja községek mintegy 12 ezer hívője után szedhető párbér és stólaletmény. c) Lakása: három szoba és mellék helyiségeiből álló lakás, egy segédszoba, továbbá kert haszonélvezete. Kötelessége segédkantort tartani, kántori teendőket végezni és a róm. kath. iskolában eneket tanítani. Pályázati határidő nov. 11. később érkező pályázatok figyelembe nem vétetnek. A kántori próba és választás nov. 18-án lesz megtartva a délelőtti órákban. *Gledura Géza* apát, esperes-plébános iskz. elnök. *Omalyuk Flóris* jegyző. 579 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A rackevei róm. kath. iskolánál egy tanítónői állásra pályázatot hirdettek nov. 15-ig. Törvényes fizetés és 200 kor lakbér. Kötelességek díjlevélben soroltatnak föl. *Iskolaszék*. 586 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Vizlendvai (Vas m.) róm. kath. népiskolánál újonnan rendszerezett harmadik férfitanítói állásra nov. 22. pályázat hirdettek. Javaldalma: egy szobás lakás, 1000 kor., melyből 900 kor. államségély. Kötelessége rábizandó mindennapi és ismétlődő tanítani, kántoriakban segédkezni. Állás dec. 1. elfoglalandó. *Csűrös József* plébános, posta Szarvas-lak. 592 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A Zala-Szegvár (Veszprém m.) plébániához tartozó Hosztót főkközségben megüresedett kántortanítói állomásra november 9-ére délelőtti 10 óra személyes megjelenéssel pályázat hirdettek a következő fizetéssel. Díjlevél szerint. 1. Tandíj minden tankoteles után 2 kor. 80 kor. 2. Lélek pénz a községtől 26 kor. 3. Bucsupénz címér 4 kor. 4. Temető fi használata 10 kor. 5. 30 pozsonyi rozs a községtől 165 kor. 82 fillér. 6. 8 pozsonyi mérő buza 61 kor. 80 fillér. 7. Földjövdelem a cat. birtok iv szerinti 112 kor. 8. 2 hold földnek, ősszel kétszeri szántása, annak a tanító magjával bevetése, elboronálása. Ugyancsak egy hold földnek tavasszal való megszántása, a tanító magjával való elvetése, elboronálása, valamint az összes termények behordása, összerakása minden trágya kihordása 60 kor. 9. 1 1/2 öl tűzifa 24 kor. 10. Ennek haza hozása 9 kor. 11. Legeltetési jog értéke 20 kor. 12. Lakás egyenértéke 40 kor. 13. Államségély 314 kor. összesen 926 korona 62 fillér. *Holub János* plébános. 591 1—1

Tésen (Veszprém m.) róm. kath. népiskolához osztálytanítói állásra november hó 10-ig pályázat hirdettek. Fizetése: 400 kor. a hitközségtől, 600 kor. államségély, butorozott szoba, ennek fűtésére 4 méter dorongfa,

20 kor. kertpótlék. Tannyelv magyar. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályokat önállóan, az ismétlősöket a főtanítóval főlvtva tanítani a gyermekeket templomba vezetni s rájuk felügyelni, amikor csak kívánatik a kántoriakban a főtanítót helyettesíteni. *Sebestén József* iskolaszéki elnök. 587 1—1

Legalkalmasabb ajándék
≡ Tokaji (gyógy) borból ≡

3/2 liter peccenyebor vessző-üveggel	4.50 korona.
3/2 " szamorodni-bor vessző-üveggel	9. " "
3/2 " aszú-bor vessző-üveggel	12. " "
2 " aszú- és szamorodni-bor ládikóban	7. " "

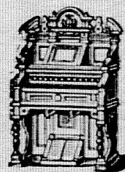
Kapható **Ztareczky Géza** ik. tanító és bortermelőnél **Tolesva** (Zemplénmegye). — Ladába csomagolt üvegekostir 80 fillérrel drágább. 578—1

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest. X., Delej-utca 11 B (Tisztviseelőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkal templomok, szeminaryumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőknek s lelkeseknek különös szavalékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Elismert elsőrangú

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra

a legelőnyösebben szerezhetők be

HÖRL NÁNDOR-nál

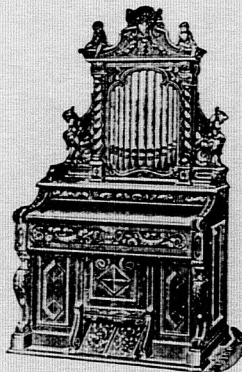
POZSONY.

Ventur-utca 24.

A világ legversenyképesebb cserének képviselője.

3. sz. árjegyzék ingyen.

Lelkeseknek tanítónak megegyezés folytán részletfizetésre szállítok, ha a vásárolt összegnek egy harmadát, de legálább egy negyedét a vásárláskor készpénzben (vagy utánvétel) fizetk.

Valódi elsőrendű bel- és kültöldi **PIANINÓ** 480 koronától feljebb, **ZONGORAK** 560 koronától feljebb.

Csakis teljesen új zongorákat, közvetlenül a gyárból, a szokatlanul olcsó ár miatt, csakis készpénzért szállítok. — Árjegyzék ingyen. — Használt hangszereket elvből nem árásítok.